

اولین خیابان تهران کجاست؟

۲۸ شهریور ۱۳۹۴ ساعت ۱۸:۰۱

در حالی که امروزه در شهر تهران حجم بیشتر ساخت و ساز بر آزادراه‌ها متمرکز است اما زمانی داشتن یک خیابان بدون گرد و خاک برای اعیان تهران یک آرزو محسوب می‌شد.

در بسیاری از شهرهای کهن سال ایران از قبیل اصفهان، خیابان کشی وجود داشته، ولی در پایتخت تا اواسط دوران سلطنت ناصرالدین شاه، که سطح شهر تهران و خانه‌سازی در آن دچار تحول عظیم گشت، کلمه «خیابان» در میان ناصر معماری در شهرسازی تهران وجود نداشت.

نقشه موسیو کرشش، معلم دارالفنون در اوایل سلطنت ناصرالدین شاه از سطح شهر برداشت و به سال ۱۲۷۵ قمری، چاپ و منتشرشد. در هر دو نقشه هیچ اثری از نام خیابان مشاهده نمی‌شود. بلکه تمام معابر با نام‌های مرسوم آن دوره یعنی کوچه، گذر، گذار، بازارچه بازار، راسته، رسته و ... مشخص شده است.

در این سال‌ها به ضرورت و نیاز حصار صفوی را خراب کردند و حصار جدید ناصری را وسیع‌تر ساختند. سطح شهر گسترش قابل توجهی یافت، معابر جدید بنا شد، گذرگاه‌های تازه‌ای احداث کردند که شکل کالبدی آن‌ها به خیابان‌های امروزی بیشتر شبیه بود، تا به کوچه‌های قدیمی. این معابر کما بیش از کوچه‌ها و گذرهای قدیمی تهران، عریض‌تر و با کمی اغماض به خط مستقیم کشیده شده بودند، گذرگاه‌های جدید را خیابان نام نهادند و بدین ترتیب خیابان در معماری و شهرسازی این شهر تولد یافت.

اولین نقشه تهران ترسیمی نجم الدوله (چاپ ۱۳۰۹ قمری) پس از این دوره برای نخستین بار متضمن نام «خیابان» است. اولین خیابان‌های پایتخت که در این زمان شکل گرفتند عبارتند از: خیابان‌های باغ جنت (ولی عصر)، باغ انگوری (ولی عصر)، جناب وزیر (ولی عصر)، امیریه (ولی عصر)، امیریه (امام خمینی)، باغ شاه (امام خمینی)، جلو قبرستان (مولوی)، دروازه گمرک (مولوی) و ...

آسفالت خیابانهای تهران

نخستین بار بر اساس نوشته روزنامه "وقایع اتفاقیه" در دوران صدارت میرزا تقی خان امیر کبیر برخی از کوچه های ارگ تسطیح و سنگفرش شد. تا آن ها برای عبور کالسکه مناسب و آماده گردد. کالسکه هایی که از فرنگ می آمد و یا در کارخانه معیرالممالک ساخته می شد.

روزنامه وقایع اتفاقیه در شماره ۳۶ به سال ۱۲۶۷ قمری و در دوران صدارت میرزا تقی خان امیر کبیر نوشت که برخی از کوچه های ارگ تسطیح و سنگفرش شد تا آن ها برای عبور کالسکه مناسب و آماده شود. کالسکه هایی که از فرنگ می آمد و یا در کارخانه معیرالممالک ساخته می شد.

بعدها در دهه پایانی سلطنت طولانی ناصرالدین شاه، «شوسه» که طریقی بود برای آماده سازی سطح معابر جهت عبور راحت تر کالسکه، درشکه، گاری و ... وارد عرصه راه سازی پایتخت شد. اما هنوز خبری از «آسفالت» نبود.

با فرا رسیدن سال ۱۳۱۰ خورشیدی آسفالت برای اولین بار وارد خیابان های تهران شد. در این سال پیش از ورود ملک فیصل پادشاه عربستان به تهران، بلدیة پایتخت به تکاپو افتاد و برای نخستین بار آسفالت را که پدیده جدیدی در صنعت راه سازی به شمار می رفت، وارد خیابان های تهران کرد.

در مدت زمان کمی خیابان کوتاه الماسیه (باب همایون)، میدان توپخانه و اوایل خیابان لاله زار آسفالت شدند. بعدها خیابان باغ شاه (امام خمینی) و خیابان ولی عصر و البته تا حدودی کافه بلدیة (تئاتر شهر امروز) و دیگر خیابان ها آسفالت شد و بدین ترتیب رفته رفته آسفالت نه تنها وارد خیابان ها و معابر تهران که به تمام شهرها و جاده های کشور کشیده شد.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetariikh.com/news/۳۱۵۹۶/اولین-خیابان-تهران-آسفالت>